

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2818

av Åsa Westlund (S)

Västsahara

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att erkänna staten Västsahara.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge tullmyndigheterna i uppgift att aktivt kontrollera jordbruksprodukter från Marocko så att de inte härstammar från det ockuperade Västsahara.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att utöka Minursos mandat till att ingripa vid övergrepp mot de mänskliga rättigheterna samt att ge FN:s höga kommissarie för mänskliga rättigheter i särskilt uppdrag att undersöka situationen vad gäller mänskliga rättigheter i Västsahara.

Afrikas sista koloni

Marocko har sedan 30 år ockuperat Västsahara i strid med en rad folkrättsliga principer. FN har vid upprepade tillfällen slagit fast att Västsahara har rätt till självständighet och har uppmanat Marocko att avsluta ockupationen. Den internationella domstolen i Haag har avfärdat Marockos anspråk på Västsaharas territorium.

Ändå fortsätter ockupationen och Västsahara är i praktiken Afrikas sista koloni.

I ett uppenbart brott mot folkrätten exploaterar Marocko de rika västsahariska fiskevattnen i Atlanten. Något som EU också utnyttjar genom ett förmånligt fiskeavtal mellan Europa och Marocko i direkt strid med folkrättens krav om att "[a]ll ekonomisk verksamhet i Västsahara måste uträttas i enlighet med dess folks önsknings och intressen och måste bidra till den socioekonomiska utvecklingen av dessa områden".

Marocko har nu i årtionden kunnat upprätthålla sin ockupation utan att omvärlden har agerat. De har förhalat den folkomröstning som det internationella samfundet länge krävt.

Eftersom ockupationsmakten varken har respekterat folkrätten eller FN bör Sverige erkänna Västsahara som en stat. Det skulle vara en stark politisk signal, ändra ramen för konflikten mellan parterna och göra det möjligt att på ett mer tydligt sätt arbeta för att häva ockupationen genom EU och FN.

Vad som ovan anförs om att erkänna Västsahara som stat bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Jordbruksprodukter bör kontrolleras

EU har också andra avtal med Marocko om fiske- och jordbruksprodukter. Problemet är att det inte tydligt definieras vilka geografiska områden som avses. Eftersom Marocko anser att Västsahara är en del av det egna landet är risken uppenbar att de varor som exporteras i själva verket kommer från det ockuperade Västsahara.

Varken Sverige eller EU accepterar Marockos anspråk på Västsahara men det är upp till varje enskilt land att kontrollera att inte Marocko försöker exportera produkter från ockuperat område. Tullen bör därför få ett tydligt uppdrag att följa upp så att de varor som får marockanska tullvillkor inte kommer från Västsahara.

En förebild är hur EU hanterat, och följt upp, frågan om produkter från de ockuperade palestinska områdena.

Vad som ovan anförs om att ge tullmyndigheterna i uppgift att aktivt kontrollera jordbruksprodukter från Marocko så att de inte härstammar från det ockuperade Västsahara bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Värna mänskliga rättigheter

För 21 år sedan fick FN-styrkan Minurso uppdraget att underlätta förhandlingarna mellan Marocko och det ockuperade Västsahara. Målet var en folkomröstning om självbestämmande för Västsahara. Marocko har dock fördröjt processen.

Amnesty har rapporterat om att västsahariernas yttrande- och föreningsrätt är starkt begränsad och att västsaharier har fängslats efter fredliga demonstrationer mot den marockanska ockupationen. Då Minurso inte har mandat att ingripa vid övergrepp mot mänskliga rättigheter och FN:s höga kommissarie för mänskliga rättigheter inte heller är närvarande i Västsahara eller lägren i Tindouf, är det omöjligt för dem att undersöka påstådda övergrepp.

Trots alla tecken på övergrepp mot västsaharierna och kraftig uppvaktning från det civila samhället så har inte Minursos mandat utökats.

Därför bör Sverige verka för att Minursos mandat utökas för att inkludera mandat att ingripa vid övergrepp mot mänskliga rättigheter och för att FN:s höga kommissarie för mänskliga rättigheter får i särskilt uppdrag att undersöka situationen för mänskliga rättigheter i Västsahara.

Vad som ovan anförs om att regeringen ska verka för att utöka Minursos mandat till att ingripa vid övergrepp mot de mänskliga rättigheterna samt att ge FN:s höga kommissarie för mänskliga rättigheter i särskilt uppdrag att undersöka situationen vad gäller mänskliga rättigheter i Västsahara bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Åsa Westlund (S)